

แสงวันชัย พันนุราช 2550: การใช้ที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูกผัก เมืองหาดชายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) สาขาวิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์โสภณ ทองปาน, Ph.D. 92 หน้า

การศึกษานี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระบบการเพาะปลูกพืชผักของเกษตรกร รายได้ และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร และวิเคราะห์แนวโน้มการใช้ที่ดินในด้านการผลิต และการรักษาระดับผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผักในพื้นที่เมืองหาดชายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์

ตัวอย่างในการศึกษา คือเกษตรกรที่ปลูกผักเป็นอาชีพหลักจำนวน 120 ราย จาก 6 หมู่บ้านคือ บ้านสีฐานใต้ บ้านหาดกันชา บ้านดอน บ้านท่าแขก บ้านจอมทอง และบ้านห้อมใต้ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 6.74 ไร่ กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง 5.28 ไร่ เช่าบุคคลอื่นเช่า 4.19 ไร่ ให้บุคคลอื่นเช่า 4.25 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย 0.49 ไร่ พื้นที่ทำนา 4.63 ไร่ พื้นที่ปลูกผัก 4.29 ไร่ การใช้ที่ดินของเกษตรกรในการปลูกพืชตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2548 แบ่งออกเป็น 3 ระบบคือ ระบบที่ 1 ฤดูฝนปลูกข้าว และฤดูแล้งปลูกผัก ระบบที่ 2 ฤดูฝนและฤดูแล้งปลูกทั้งข้าวและผัก และระบบที่ 3 ฤดูฝนและฤดูแล้งปลูกผัก ผลผลิตจากการการปลูกพืชตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2548 พบว่า ผลผลิตข้าวลดลงจาก 595 - 628 กิโลกรัมต่อไร่ ในฤดูฝน เป็น 524 - 620 กิโลกรัมต่อไร่ ในฤดูแล้ง ผลผลิตจากผักเพิ่มขึ้นจาก 504 - 519 กิโลกรัมต่อไร่ ในฤดูฝน เป็น 522 - 546 กิโลกรัมต่อไร่ในฤดูแล้ง สำหรับรายได้และรายจ่ายแบ่งตามการปลูกพืชของเกษตรกรเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2548 พบว่า ระบบที่ 1 คือปลูกข้าวฤดูฝนและปลูกผักฤดูแล้ง มีรายได้เฉลี่ยรวมทั้งปีสูงที่สุดและมีรายจ่ายน้อยที่สุด ส่วนระบบที่ 2 คือปลูกข้าวและปลูกผักทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง มีรายได้เฉลี่ยรวมทั้งปีน้อยที่สุดและมีรายจ่ายสูงที่สุด แต่ถ้าหากประเมินความยั่งยืนของการใช้ที่ดินโดยพิจารณาจากผลผลิตหรือรายได้ พบว่า ระบบที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนต่ำสุดคือรายได้แต่ละปีมีความผันผวนน้อยที่สุด ขณะที่ระบบที่หนึ่งมีค่าสูงสุด ถ้าพิจารณาค่าของผลผลิตและค่าความมั่นคงหรือความยั่งยืนแล้ว ระบบที่สามคือปลูกผักทั้งสองฤดูมีความยั่งยืนกว่าน่าจะเป็นเพราะตลาดผักมีการขยายตัว ผักมีหลายชนิด สามารถเลือกปลูกตามความต้องการของตลาด แต่เมื่อสภาพตลาดเปลี่ยนแปลง การพิจารณาระดับความยั่งยืนหรือคุณสมบัติของระบบจะต้องปรับเปลี่ยนตาม

แสงวันชัย

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๑๑ / พ.ค. / ๒๕๕๐